

Slepi zajtrk srca

Milan
Jesih

OBVLADLJIVA,
MIRNA,
ZAKLANA

Napolnjen z razvalinami, z usnjem, z drugimi, širšimi težišči,
umit v presnavljanju vsega, v pregnetavanju velikih besed,
mrtev na pragu novih življenj, na pragu sklenitve miru?
Kakšni otroci v hribolazcih, kakšne čebele na Poljskem!
Kakšne visoke bolezni v razbolelih nazivih premišljevanja.

Si bila tudi ti zadeta na dan poteptane previdnosti?
Si tudi ti imela roke v mislih, spomine v daljnih strojih,
si se tudi ti predajala sirotam na obeh bregovih mladosti?
Tudi ti si imela svoje konice zamišljene v kakšnih barvah!
Kako so se igrale razdalje v tvojih zenicah! kakšen kaos!

Grške stihe sem bral za tvoje oči, ti, te sončil z njimi,
ali se spominjaš, izdanim sem poljuboval trudna usta,
ali ni tudi tebe oblil znoj v izpraznjeni poti v razstavo,
ali ni tudi tebi spodrsnilo na zanemarjeni večnosti,
duhovniki so z mlečnimi solzami odšli iz tvojih prsi,
jasna in čista je bila zavest, da ni vrnitve v strehe rok,
jasna in čista je bila zavest o petju, o veselju, o tatvinah.

Če nisi tedaj tudi ti odprla svojih zabojev, odčepila sodov,
 če nisi razbila vaze v drobne simbole, v temo in odhod,
 kako naj se potem približam tvojim šumom, kako naj jim odgovorim?
 Če nisi mogla o pravem času dvigniti daru poletnega gradu,
 kako naj tedaj pokličem k večerji preuranjene vojščake glasbe?

Skril sem te v trdi veter, skril sem te v odgovedi in iskrenosti,
 skrita si v praproti, v pomladi, kjer gostoli domovina,
 skrita si v težko, široko, ubijajoče slovanstvo in strah,
 zasuta v neskončno pretiravanje in v bolečino razburjenja:
 mrtva si za usta božjih čestitk, mrtva za knezovstvo klečanja.

Pozabljena si v kamnitih bajkah, če si resnično podobna človeku.

ŠNE LADJE
 A V ZOBEH

Kakšne ladje ima v zobeh! ko ji dolge, čvrste pohvale
 kot v šali sekajo telo,
 ko pade čas jutrovanja, ko hoče živeti za moje življenje
 kot kremen ali čista misel.

Kruh je njena sestra, njena plašna, razdana pomoč,
 v tem je njena neumrljiva fantazija jok in ne znanje,
 ne zapletena pripoved o svetosti, marveč snažna svetla tla
 strasti in tihe bolečine.
 Najbolj nenavadne reči si odpirajo telesa v napeti želji,
 da bi jih široki svet imenoval za njena deteta, za njeno
 tlečo kri, njen plamen.

Mnogo previdnih resnic do laži je odcvetelo v njeni senci,
 češ: kakšno divje čakanje med krili tvojih pluskajočih oddalj!
 češ: visoko v tvoje petje se seka neutrudni čas vinogradov,
 češ: visoko v tvojo toploto gre naša žolta in malo bolna
 nedotakljivost ranjenih.

V odmikanje, v skeleče domovanje finala, domovanje pisanja,
 v ubožnost dimenzij, divjaštva, razširjenih žrtij in strahu,
 v roko, v zadetke, v posnetke, v liste ur in v mirovanje,
 v morje se bomo skrili pred hudobnimi ljudmi, pred latinico,
 o! kako jim bodo naše misli lomile plešaste ude, o! kako,
 njihove slabo rimane pesmi bodo ugasnile v svojih grdih besedah,
 zvečer jim bodo pripadli njihovi otroci in jih trmasto lasali,
 niti kaplja rasti ne bo privrela vanje, odšla iz njih.
 Tedaj bomo mi živeli v popoldnevih in v plavanju, v sadju,
 živeli bomo sredi zemlje v njenem ognju, v ognju, v njegovih
 srečni drobnici srečni.

KAKŠNA JE
PRAZNA HIŠA
V OVCAH

Začetka so te moje besede zažgale, divja volčja kraljica,
za vse, kar si ljubila ali hotela ljubiti, so morala
umirati bitja in reči.

To te ni moglo rešiti, ni moglo obstati v tvoji resnici:
jezik tvojega bivanja je vendar čaša, po kateri se čas
v novi čas prenaša.

Čezenj polje divjost plašne pomladi, čezenj se usiplje
mrtvo molčeči slepi mak,
čezenj se na prisluškujočih stenah src pačijo mrtvi gadi,
čezenj polje divjost plašne pomladi v tvojem spominu in
jok otrok in njihov smeh,
čezenj in čez vse neskončno vprašanje: si me slišala v
prhutanju, me v njem dosegla?

Nobene bombe nimaš zoper moj ponos, tvoj tihi jok je tvoja
edina hiša, borno zatočišče,
molk zato stiša tudi tebe: najina vetrnica, vsa ljubkost,
umira v mičnih lažnivostih.

Roke imaš za stotere plamene — objeme, oh imaš lepe, pobožne ude.
Imaš vprašanje: kaj, ko pride veter, kaj, ko vstane nevihta?
V tebi se je zakasnil nebeški lajež, plima tvojih razdalj
in oseka tvojih ambicij.

Ne skrivam svojih zločinov in v nobenem primeru nočem
onečejati spomina na svoj beg:
tvoj jok je tvoj dom! jaz razgrajam po njem, sloki, divjak,
tvoj jok je tvoj dom, stokrat na dan z zbrano svetlobo
sveta ubrišem po mizi.
Moji vdanosti ne dajaj jantarja, ne fotografiraj nervoze
mojih azbestnih vek,
jaz v tvojem srcu pijem tvoj jok, svoje polnočno vino,
v tvoj dom — tvoj jok! — sem vgraviral bengalično pisavo
pozabljenih častivcev strupa.

V tem se ti, kdor že si, razpotečuješ z enega konca mojega
letnega časa na drugega.

Tvoja kitara izgovarja moje besede, natančno kot lektor.

VČASIH IMA ČAS
BARVO PŠENICE

Včasih pride mož z nasmehom polnim belega cvetja,
včasih pride mož svetel v bremenu sodobnosti, v Guttenbergu,
včasih pride z izvotlenim imenom in čudovitim odpuščanjem,
včasih se prikaže iz stenske ure in tihobno zaihti.

V svetlobo predpisana pesem se včasih utrne v veselje,
drugič se v svetlobo predpisana pesem vda melanholiji.
Včasih se pesem zastre v svoje nasprotje, iz zmage v beg.

Včasih odide žena iz pekla v pekel in vsem ljudem umre.
Včasih odide v grom in v pošasti, celo v streljanje.
Včasih odide nazaj v oči in se vrne polepšana, lepa kot vino.
Včasih žena, ko odide, zapusti svoje toplo ime bolečini.

Spomini pridejo včasih prezgodaj ubijati, prezgodaj poljubovat,
včasih se zaženejo v leoparda, ki med bogovi poseblja glasbo,
včasih pa se razbijejo v tisoč drobnih lučk in so vrh praznika.

Včasih se smejejo že med porodnim viharjem,
včasih se smejejo šele tretji dan, včasih šele starci,
včasih se smejejo pota otrok, včasih pota joka.
Včasih se otroci smejejo, ko zidajo visoko kulturo.
Včasih se otroci smejejo prav notri v centru svetlobe sveta.

Ivanka
Hergold

Vojaka

Otroci so počenili v mokro travo pod robom, vstajali so in cepetali z nogami, ker jih je tu zeblo: rob je bil tako napojen z vodo, da se je s strme zemlje in korenin venomer cedilo; na tej ozki, pod rob stisnjeni slepi cesti je bilo še sredi belega dne mračno, ker so na robu rasle akacije, s spodnje strani ceste pa so se tja stegovale košate veje starih jamov.

Otroci so bili neenake starosti, nobeden pa ni imel več kot sedem let, vsak je nosil svetel, pisan predpasnik z dragoceno brkato veverico ali zajcem na majhnem žepku, vsak je v roki

